

Langer Beter Leven

Nieuwsbrief van het Nationaal Fonds tegen Kanker

nummer 2 | augustus 2016 | jaargang 18

- VOEDING
- BEWEGING
- WELZIJN

Recept voor vooruitgang

Ziekenhuismaaltijden op maat is winst voor iedereen

In de Nederlandse ziekenhuizen begint een zeer positieve ontwikkeling op gang te komen. Er ontstaan projecten waarbij voeding op maat de traditionele ziekenhuismaaltijd vervangt. Voor mensen die voor een kankerbehandeling in een ziekenhuis zijn opgenomen, is dit belangrijk nieuws. De vernieuwende voedingsformule, die ondervoeding effectiever bestrijdt, draagt bij aan

het welbevinden van de patiënt en sorteert een positief effect bij de behandeling. De verwachting is dat voeding op maat naast gezondheidswinst ook een kortere opnameduur tot gevolg zal hebben.

We schrijven er met enige regelmaat over. Over de voedingstoestand van mensen die voor een kankerbehandeling in het ziekenhuis worden opgenomen. Bij velen van hen is sprake van ondervoeding. Al verzwakt een zware behandeling moeten ondergaan, mogen we bepaald niet ideaal noemen. Het NFtK pleit er dan ook voor dat kankerpatiënten in een vroeg stadium worden gescreend op hun voedingsconditie en dat een betere afstemming tot stand komt tussen de zorgverle-

ners in de eerste lijn (huisarts, eerste lijns diëtist) en die in de tweede lijn (specialist). Ook belangrijk is dat in het ziekenhuis de medische specialismen oncologie en diëtiëk goed op elkaar afgestemd zijn bij de diagnose en de behandeling. Dat alles met het doel de voedings situatie van kankerpatiënten te verbeteren en hen weerbaarder te maken voor de behandeling.

Dit smaakt naar meer

We lichten hier een van de nieuwe voedingsconcepten uit: FoodForCare. Dit is opgezet door het Nijmeegse Radboud Universitair Medisch Centrum en cateraar Maison van den Boer. Het plan ontstond doordat jonge kankerpatiënten in het ziekenhuis meldden dat de ziekenhuismaaltijd hun niet smaakte. Er werd een kleine teststudie

>>

OOK IN DIT NUMMER:

- Prof. dr. Hanno Pijl over onderzoek naar vasten bij chemokuur
- Steun aan kankerpatiënten in uw testament

Drs. Lon Claassen

Beste lezers,

Er bestaat een oude Amerikaans bluesong met de titel 'Keep on eating'. Dat flitste door mijn hoofd toen we deze nieuwsbrief rond het thema voeding in de kankerzorg aan het maken waren. Wie in een ziekenhuis is opgenomen voor een kankerbehandeling en drie-maal daags de standaardmaaltijd voorgeschoteld krijgt, zal zich niet direct aangesproken voelen door het motto 'blijf maar eten'. Na een operatie of een zware chemobehandeling is de reguliere ziekenhuishap vaak geen aantrekkelijk perspectief. De vraag is: kan dat anders? Het antwoord is ja. Er komen momenteel in Nederland initiatieven tot stand met ziekenhuismaaltijden op maat. Men serveert dan gerechten die zijn afgestemd op het ziektebeeld, de behandelingsfase en de eetbehoefte van de individuele patiënt. Bij het NFK juichen we zulke initiatieven toe. In het geval van kankerpatiënten ontstaat er namelijk een win-winsituatie. Eten 'à la carte' draagt bij aan het herstel en welbevinden van de patiënt, én het kan daarmee de opnameduur verkorten. In ons hoofdartikel leest u er meer over. Ook in deze nieuwsbrief vindt u een interview met prof. dr. Hanno Pijl, die een belangwekkend landelijk onderzoek gaat starten naar een nieuwe voedingsaanpak bij de chemobehandeling van borstkankerpatiënten. Onderzocht wordt of die aanpak zowel de conditie van de patiënt verbetert als de chemobehandeling effectiever maakt. Een 'dubbeleffect' zou van grote betekenis zijn.

gedaan met gerechten die qua geur, kleur, smaak en voedingsbehoefte op deze groep werden afgestemd. Wat bleek? De jongeren kregen een grotere eetlust, gingen zich beter voelen, hadden minder medicatie tegen misselijkheid nodig en er hoefde minder eten te worden weggegooid.

Op basis van deze waardevolle bevindingen werd de formule uitgebouwd. Er kwamen voedingsformules op maat voor diverse patiëntengroepen. Voor kankerpatiënten werden gerechten ontwikkeld die geur- en smaakarm zijn en een hoge calorie- en eiwitwaarde hebben. Deze gerechten zijn nauwkeurig afgestemd op patiënten die ten gevolge van chemokuren misselijk zijn en weinig eetlust hebben.

Wat de voeding op maat zo waardevol maakt, is dat de formule niet vertrekt vanuit de ziekenhuislogistiek, maar vanuit de patiënt. De gerechten worden afgestemd op de ziekte, de behandelingsfase, de conditie van de patiënt én zijn of haar eetbehoefte.

Win-winsituatie

Ziekenhuizen die patiëntenmaaltijden op maat introduceren, doen ook onderzoek naar het effect ervan. De conclusie dat de nieuwe voedingsconcepten voor kankerpatiënten gezondheidswinst gaan opleveren, durven wij nu al te trekken. Maar er is nog een andere uitkomst van belang. In hoeverre kunnen de voedingsconcepten bijdragen aan het verkorten van de opnameduur? We weten al wel dat ondervoede patiënten gemiddeld langer in een ziekenhuis liggen dan niet-ondervoede patiënten. Als duidelijk wordt dat ziekenhuisvoeding op maat de ondervoeding structureel terugbrengt, komt er een financiële besparing van tientallen miljoenen in zicht. Het invoeren van de nieuwe voedingsconcepten over alle Nederlandse ziekenhuizen, zal dan niet lang meer op zich laten wachten.

Vasten bij chemobehandeling van borstkanker

Landelijk onderzoek van Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC)

Werkt chemotherapie bij borstkanker beter als er voor de behandeling wordt gevast? Kan zo'n voedingsaanpak de vaak ernstige bijwerkingen van chemo reduceren? Met die onderzoeksvragen wordt er momenteel een onderzoek uitgevoerd onder 250 borstkankerpatiënten. Aan dit onderzoek werken vijftien Nederlandse ziekenhuizen mee. Het staat onder leiding van dr. Judith Kroep, internist-oncoloog aan het LUMC, en hoogleraar dr. Hanno Pijl, internist-endocrinoloog, eveneens verbonden aan het LUMC en lid van de Gezondheidsraad. We

Dr. Hanno Pijl

vroegen professor Pijl naar de opzet van het onderzoek en naar zijn verwachtingen.

Waarom wilt u dit onderzoek doen?

Er moet een oplossing komen voor het gegeven dat chemotherapie niet alleen de zieke cellen in het lichaam aantast, maar ook de gezonde cellen. Patiënten kunnen hondsberoerd worden van een chemobehandeling. Wij hebben een pilotstudie uitgevoerd onder dertien vrouwen met borstkanker in een vroeg stadium. Zeven van hen hadden 24 uur voor en 24 uur na elke chemokuur niet gegeten. Bij de patiënten die vastten, bleek het aantal rode bloedcellen en bloedplaatjes opvallend groter te zijn. Dat positieve resultaat vraagt om een breder onderzoek.

Wat gaat u nu precies onderzoeken en wat hoopt u te ontdekken?

Ons onderzoeksteam wil 250 vrouwen met borstkanker laten vasten gedurende drie dagen vóór de chemo-behandeling en op de dag van de behandeling zelf. We willen kijken of zo'n langere periode een nóg gunstiger effect geeft. We willen graag weten of deze voedingsaanpak naast het beschermen van de gezonde cellen ook de kankercellen effectief kan aanpakken. Overigens kiezen we niet voor volledig vasten, maar voor een eiwit- en caloriearm dieet.

Wat gebeurt er in het lichaam van de kankerpatiënt die weinig tot niets eet?

Bij vasten of weinig eten komen er tijdelijk minder celgroei bevorderende stoffen bij de lichaamscellen. De gezonde lichaamscellen kunnen daar goed mee omgaan; ze raken in een soort slaaptoestand en gaan zich effectief beschermen tegen giftige stoffen. De schadelijke tumorcellen daarentegen kunnen dat niet. Ze blijven groeien, gaan zich splitsen en 'verhongerden'. Mogelijk slaat in dit proces chemotherapie ook beter aan.

Kunnen kankerpatiënten ook op eigen houtje gaan vasten?

Bij de huidige stand van kennis raad ik dat sterk af. We weten nu nog niet genoeg. In het bijzonder mensen die door de ziekte al veel gewicht hebben verloren of kankerpatiënten met diabetes moeten niet gaan experimenteren. Dat is gevaarlijk.

Wanneer worden de eerste onderzoeksresultaten verwacht?

Ik hoop dat we over twee jaar een eerste rapportage kunnen geven. Ik ben voorzichtig optimistisch, maar we moeten de resultaten van het onderzoek afwachten. Als we zeker weten dat de voedingsaanpak werkt, is het in principe mogelijk deze snel toe te passen in de behandeltrajecten van borstkankerpatiënten.

Steun kankerpatiënten in uw testament

We zien het steeds vaker. Trouwe donateurs van het NFtK die besluiten om in hun testament een bedrag toe te kennen aan ons fonds. De gedachte is dat je ook na je leven een mooi statement van maatschappelijke betrokkenheid wilt maken.

Mocht u veel belang hechten aan kankeronderzoek en de activiteiten van ons fonds een warm hart toedragen, dan zouden wij het uiteraard buitengewoon waarderen als u het NFtK tot (mede-)erfgenaam zou maken. Bij een notaris

kan een testament makkelijk opgesteld of aangepast worden. De standaardformulering bij nalaten luidt: 'Ik legateer aan Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker, gevestigd te Amsterdam, de som van € vrij van rechten en kosten.'

Wilt u meer weten over nalaten aan het NFtK, dan staan wij u graag te woord. We zijn telefonisch bereikbaar van maandag tot en met donderdag van 9.30 tot 12.30 uur op nummer 020 - 530 49 33.

Dank aan onze donateurs!

Hierbij bedanken wij al onze donateurs heel hartelijk voor hun giften in de afgelopen periode. Ook deze keer waren er weer speciale acties bij die we hier graag even willen noemen.

Het cadeau dat Randolph van Kloor kreeg vanwege zijn dertigjarige jubileum als vechtsportleraar zette hij om in een gift aan het NFtK. Ook waren er dit keer diverse donateurs die hetzelfde deden, maar dan met hun verjaardagscadeau.

Tevens ontvingen we donaties die in het teken stonden van een overlijden. Wij wensen al deze donateurs en hun families veel sterkte toe met het verwerken van hun verlies.

NATIONAAL FONDS TEGEN KANKER

W.G. Plein 187
1054 SC Amsterdam
T 020 530 49 33
info@tegenkanker.nl
www.tegenkanker.nl

KvK 34113091
BANK: NL92 INGB 0000 207 205

 LIKE ONS OP FACEBOOK
www.facebook.com/tegenkanker.nl

 Het Nationaal Fonds tegen Kanker is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling, als bedoeld in artikel 24, lid 4 van de Successiewet 1956.

Deze nieuwsbrief bevat nadrukkelijk geen medische adviezen. De bedoeling van de auteurs is u te informeren over ontwikkelingen op het gebied van kankeronderzoek, behandelwijzen en levensstijlen in relatie tot kanker. Eventuele toepassing dient verantwoord en passend bij de persoon te zijn, en in overleg met een zorgprofessional tot stand te komen. De auteurs kunnen dan ook geen verantwoordelijkheid dragen voor eventuele klachten die voortvloeien uit het opvolgen van een algemene aanbeveling.